

Szerkesztési iroda:

Rimaszombat, Rimasor 25. sz. a. — Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 4 frt.
Fél évre . . . 2 frt.
Negyed évre . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyiltér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petisors térfogata . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönb minden hazai postahivatal. Az előfizetéseket legzélszerűbben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** esupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Uj elvek, uj erkölcsök.

Az erkölcsfogalmak tágulnak, mert az élet igen küzdésteljes már. Az élet úgy, a mint az avult társadalmi fogalmak kívánák, nem egyéb örökös szenvedéseknél és önmegtagadások természetellenes láncolatánál.

Minél nehezebben szerezhetők meg a természetsszerűleg szükséges élvezetek és élmódok, annál kevésbé érdemes élni is e földön.

Ezen alpból jönnek azon megdöbbentő következtetések, mikért úgy egyesek, mint egész osztályok örültséggel határos szenvedélylyel rajonganak. A bölcsész szépen kikerekíti ebből uj világlélméletét.

Az élettanbuvár felállítja az uj élettanokat, a művész alakításával ez uj irányt fejleszt.

De hát mi ez az uj irány? Mik ezen uj tanok? — Nem pusztá frázisok — nem egyszerű agyremek, hanem a legkomolyabb kísérletek az emberi lét javítására! Hatalmas, szép a cél, de vészthozók, — ocsmányok az eszközök, mikkel a gyakorlati életben e cél felé törekednek annyi milliók.

Meredélyen állunk! Iszonyu lejtőn rohanunk lefelé! A mély örvényből már is jobbról-balról felesapodnak az egész társadalmi épületet fenyegető lángok.

A bárgyu paraszttól fel a lángétség — az iskolás gyermektől az aggkorig milliárd ember agyveleje lázas hévvel szívja be az uj eszméket és ülteti át a gyakorlati életbe irtóztatós tévedéseket.

Mint mérges gombák — a nyirkos földből, mint égető szikrák az alvilági tüzből, — így pattognak ki a közélet iszapjából a borzasztó életelvek, melyek egész társadalmakat bomlasztanak, — családi életet pusztítanak. Hová jutottunk már is!? Ime, az egyenlőség fényes jelszava csak takarója a legrutabb önzésnek: „senkinek ne legyen sok, senkinek kevés, — osztozzunk!”

T Á R C Z A.

Nem te vagy . . .

Nem te vagy az első, kit szerettem
De rég feledve már a mult,
Hisz újra virázkik a rózsá,
Ha szirma, lombja mind lehullt.

Édes vágy s reményt vitt tehozád,
Hogy először találkozzánk;
Vasárnap édes délutánján —
S azóta keblemben a láng.

Óh tudod is már, hogy szeretlek,
Bár titkolja ajkad, szemed;
Hisz lesem minden szavad, kedved
S szívem megörzi nevedet.

Óh bizál bennem! bár csalódtál!
Hisz az én bánatom nagyobb,
S szerelmem igaz, mint az égen
Az állhatatos csillagok.

Oh, bár jöhetne az az óra
Hogy a mit szívem rejteget,
Mint virágesőt, hadd önthetném
Eléd forró szerelmemet.

Oh légy enyém! Ez édes álom
Hadd valósuljon édesem,
S ez égi üdvöt hadd áraszsza
Reánk az örök szerelem.

Prém József.

Fővárosi levél.

Budapest, april 16.

Odáig jutottunk, hogy nem sokára a „fővárosi levelekben“ azt fogjuk majd megírni, a mi a vidéken történt; mert hiszen a fővárosi hírlapok is most jóformán azzal vannak tele.

A képviselő választások előre vetették már árnyékukat, s a vidék már különösen előre haladt ebben a főváros mellett.

Általában a fővárosban e választások sohasem tudnak oly nagy hullámokat felverni, oly nagy érdekeltséget keltetni, mint a vidéken.

Folyton szaporodik a fővárosban azoknak a száma, a kik a választásoktól visszavonulnak — akárcsak a husvéti öntözködéstől.

A szabadság magyaros eszméje maholnap nem lesz egyéb értelmű, minthogy emancipálni kell az embereket minden társadalmi féktől: „ugy élek a mint nekem épen a legjobban esik, leszámolni valóm csak egyekkel van, az u. n. „társadalom“ nem létezik, csak „társaság.“ A testvériségnek Krisztusi fogalma az őrzöngök szerint nem más, mint eltörölni minden nemzetiséget és hazafiságot, „ember vagy te is, én is, csak bőrünk színe és felfogási képességünk más.“

Az erény csak viszonylagos fogalom, mert az egyéni természetes jogosultság határain belül minden cselekmény erényes.

Ledérség nincs, csak természetesség vagy természetellenesség stb.

No már most mi következik lépten-nyomon az e fajta kóros nézletekből a közéletben!?

Az, a mit naponta látunk, ha látni akarunk. — A szeretet barátság, erény minden, még maga a hit is csak elvont fogalmak, melyekért lelkesülni csak akkor érdemes, ha ez hasznot hajt.

Igy születnek a jóhiszemű csalók és a becsületes gazemberek is, mert ha célul egy különben bűnös vagy vétkes cselekmény ez uj elvek alapján tüzetik ki, akkor az nem bűn, nem véték.

Igy lesz a leányi-erény, az asszonyi hűség, még az eleszás után is tiszta, ha ennek meghatározásánál az állati természet jogosultságát föléje helyezzük a lelki állapotoknak.

Igy lesz mindig kevesebb házasság és több időleges együttélés.

Igy szaporodnak a lelenezházak és fegyházak lakói, vagy bomlik fel végül minden társadalmi rend. Létjoga mindenkinek van, de a társadalmon kívül senkinek; sajátos felfogással és önélet rendelkezési joggal bírhat mindenki, de csak azon mértékig, a

Már ez idei husvéton nagyon sokan lemondottak a piros tojás kapásának dicsőségéről, sőt bátran ki lehet mondani, hogy a husvéti öntözködés már kiment a fővárosban a divatból.

Azt a szokást ugyanis, a mely már mindenki nézve nem bir kötelező erővel, melynek nem teljesítése által nem von magára aprehensiot, ezt már nem lehet divatnak tekinteni.

Hanem azért szűkebb rokoni és ismerősi körökben még most is igen sok kedélyes jelenetet idéz elő s egyáltalán nem lehet mondani, hogy az unalmas száraz mulatságok közé tartoznék.

Egy mulatságos jelenetnek magam is tanuja voltam. A házukban lakik egy természetes szakácsné, a ki az ő Schenk Hugóját a „Budapesti Hírlap“ apró hirdetései útján szerezte egy tenyeres-talpas csizmadia legény képében.

A dikies és eszír hóse husvét hétfőjén beállit imádotthához egy nagy üveggel, mely csak ideiglenesen ez ünnepi aktusra fogadta magába az illatos kölni vizet, levén még illatosabb rendes tartalma a — rosztopesin.

A kölni-vizen ugyan kegyetlenül megérzett elődjének a rosztopsinnak illata, hanem azért a bájos — hájas duennának olyan jól esett a barátságos nyakon öntötetés, akár csak a medvének a méz, Pálmának a tricót s az újságíróknak a hatszoros rablógyilkosság.

János ur rá is pazarolta az üveg egész tartalmát kedvesére, bár azért ennek egész természetét még sem volt képes kölni pálinkaillatba fűrésztetni.

Hanem az a figyelem, hogy János ur az üvegben egy eszeppet sem hagyott s ezzel ostentative kimutatta, hogy kivüle senkit sem fog ezen a világon nyakon öntözni, — ez úgy meghatotta a bájos Kádit, hogy kedvesére bizta a vasárnapi vendégektől borralvalóul kapott ujdontat uj flóreseket, hogy majd fizessen neki abból a hintára, meg a sörházban.

János urnak egyszerre csak — a mint zsebre vágta a flóreseket — eszébe jutott, hogy neki okvetlenül meg kell borotválkoznia, hiszen ünnepi ruhájába öltözött kedvese mellett csak nem járhat olyan pofával, melyen akár tormát lehetne reszelni.

El is ment borotválkozni és — vissza se tért. Szegény Kádi ott várta a konyhába, felöltözve ruhájába, hogy majd visszatér — de hiába.

Eleinte feltette János urat, hogy talán az ügyetlen borbély elvágta a nyakát, s ő érette elvérzett, de később a flóreseit kezdte féltetni és bosszankodott.

Végre a bosszankodást is megunta és — elaludt.

Ejfélt után nagy ordítózás ver fel álmomból. Kinézek az utcái ablakon s ott látom János urat részegen a Kádi ablaka alatt ordítózni.

meddig az ebből folyó cselekvései egy más egyének kasonló jogát meg nem semmisítik.

Ember egymagára társak nélkül nem élhet, társaságban pedig csak a kölcsönös jogok respektálásával.

A társadalmi baj tehát nagy, védekezni kell. Hol? ki és mi ellen?

Mindenütt, mindenki ellen!

Ugy, hogy a fennen hirdetett kórtanokat ne szívjuk magunkba és ne plántáljuk bele környezetünkbe.

Nem szükséges tüzzel-vassal pusztítani a közéletben azon egyéneket, kik ily Isten, ember és társadalmi rend tagadó elvek folytán bujtogatnak és gonoszul cselekedeznek.

Ezeket összemorzsolja maga az élet, mihelyt egészségesebb vér fog lüktetni az agyokban.

De igenis kell minden módon gyógyítani az ily beteg agyakat.

A megszáradt kemény agyagot is meglehet puhitani, a legerősebb erkölcsöt is meglehet ingatni — módjával.

Ez a „módjával“ az, mire az életben a legnagyobb súlyt fektetik az uj ámitó tanok hirdetői, mi is erre fektessük a fősúlyt.

Nézzük meg jól a könyvet, mit gyermekeink kezébe adunk és figyeljük meg erősen az egyént, kívül bárminő egységre lépünk. —t —s.

Építkezésünk.

Rimaszombat atyáskodó jóakarata megyszerte ismeretes: nem kiméli vagyonát, pénztét, csakhogy a város megye-székhelyhez méltó elsőséget érjen el mind szellemi, mind anyagi tekintetben, áldozatokat hoz saját pénztárának rovására, csakhogy a megye többi városa felett elnyert hegemóniát erős kezek közt tartva sokáig megőrizhesse. Ez minden esetre dicsérendő tendentió az előhaladás, az elsőbbség általános fogalmának érvényesítése és valóítására kitzött

Alig tartott azonban a koncert egy darabig, midőn nyílik az ablak s a rászedett konyhabölgy kitekint . . . az ablak becsukódik, — majd ismét kinyitódik . . . és János ur ijedten felordit, Kádi nagysámmak ugyanis észbe jutott, hogy az öntözködésnél most ő a soros, nyakába zudított tehát János urnak valamit, de hogy mit? — annak elárulására még én nem vagyok elég

Indiskrét.

Uti rajz.

Lipcse, 1884. ápril 5.

Bármennyit nyertünk is vele egyébként, az bizonyos, hogy a vasut csaknem teljesen tönkretette az utazás poésisét. Kérlelhetlenül ragad bennünket át a legszebb vidéken, megfoszt ezer apró kellemetlenség s vele ugyanannyi tapasztalattól, a kitzött órára és perezre bevonszol oda hova ezélnak volt, de a közbeeső állomásokról csak elmosódó szürke képet hágy.

Igy jártam én is. Egy rövid máreziusi napon röpültük át Morávia nem gazdag de szorgalomról és culturáról tanuskodó mezőit, a posztóban gazdag Brünnnek határát, Kolin verázott síkjait s még alig volt 4 óra délután már az „aranyos Prága“ füstös atmospherája fogott körül. Nem régen volt szerencsém közelebb ismeretséget kötni a cseh metropolis élvezeteivel, a Hradsinna s a Wenzel-tér kandelabereivel, nyomott lege és rozsz vizével s nem vágytam megújítani azt. Egy rövid negyedóra mulva a futár vonat egész erejével röpültünk tovább.

A vidék kezd érdekesebbé válni. Balra meredek sziklák, jobbra a kigyózó Moldova, nem épen kövér szántóföldek, itt-ott vas-, ezukor gyárak s kőbányák lépten-nyomon; — a természet nem adja ingyen a csehnek mit Prágájában látunk: a gazdagságot.

Az uti társaság nem épen kellemes, többnyire szótlan öreg urak, kik a vidéken mint látszik maguk sem ismerősek; Haker tábornok, kit Pardubiczban nyalka huszárok élénk ovátióval fogadnak; majd néhány cseh atyafi, kik politikai jelentőségüket élvezve, hevesen conserválnak a conductorral esehül.

A mezőkön, vasárnap levén, kiöltözött paraszt család-fők gyönyörködnek a zöldülő vetésben, s egyéb mulatságuk híján bámullják a röpülő vonatot. A sik mezőkön a lenyugvó nap végig boesátja utolsó sugarait, a távolból leomlott rablóvárak maradványai intenek felénk, mi pedig a gőz nem fíradó erejével rohanunk előre.

Theresienstadt meglepett. A sik mezőnek hóval fedett

irány követésében. De hogy e név, — megyei székhely — méltóan rüüljék városunkra, addig még igen sok hiányon pótolni és a meglévő javítani valót talál a laikus szem is, már ha a város külcsinjét vesszük is tekintetbe, a miknek megszüntetéséről nagyon is időszerűnek tartjuk behatóan gondolkodni és végre tétthez nyulni.

Rimaszombat ugyanis rendezett tanácsu város, ügyeinek vezetésére a város értelmiségéből képviselőtestület s hatóság választására van jogosítva; képviselő testülete az elintézendő ügyek rokontermészetűekhez képest különböző osztályokba, egészségügyi-, gazdasági-, építészeti- van felvéve, melyekben a szakismerő tagok ítélete nyomán kell minden egyes ügynek egy elintézés nyerni, hogy abból az egész hatóság tárgyismerete, s ha a dolog természetüze egy kívánja — helyes és szépízlése is kivilágolják.

Van tehát — vagy legalább kell lenni — a városi hatóság kebelében egy állandó szépművészeti — vagy bármi névvel nevezjük is — egy oly bizottságnak, melynek feladata a város területén történő építkezési ügyeket hivatalosan tudomásul venni és az építkezést szabályozni. S ha valahol, úgy városunkban e bizottság gondos körültekintésére igen nagy szükség van, mert ha valahol, úgy itt elmaradhatlanul nagy szükség mutatkozik a középkori állapotokra emlékeztető építkezések megszüntetésére, hogy a város lassanként egy renováltassék, hogy diszben és eszben is elsőbbséget nyerjen a többiek felett. Az igaz, hogy rövid idő lefolyása alatt városunknak nem egy-két utcája józlessel épített házakkal gazdagodott, s velők a város fényben és pompában emelkedett, de azért még korántse mondjuk önhiúsággal telve: sokat haladtunk, mert még mindig megvan azon megvénhedett szokás, hogy a nagyobb utcára néző házirészt tartjuk csak valaminek, a kisebb utca felé pedig építünk saját szakálunkra.

Szerintünk a szépművészeti bizottságnak hivatása nem egyedül abban áll, hogy ez vagy ama háztulajdonosnak kijelöljék a határt, melyen az utcahosszában építendő falat vezetni tartozik; ez nem elég arra, hogy idővel izléssel épített házsorok diszelegessenek a város utcáin, hanem szabályozni kell az építendő háztulajdonost abban is és akkor is, ha háza nem épen a főterre esik is, hogy az építendő ház vagy bármely más épület az utcái részén olyan legyen, hogy az — ha nem is diszes, de az idővel emelkedő házsorok közé illjek. Pedig nem egy helyen tudnék rámutatni nem régi épületre, mely nem is félreeső helyen van — általa az illető hely legkevésbé sem emelkedett fényben, sem a házsor diszben; sőt mondhatjuk, hogy ha ránézünk: difficile est risum tenere, a mi által nem nagy dícséretet érdemelünk ki az idegenektől, mert megbotránkozást kelt minden városi izlésű emberben, midőn a szépművészeti bizottság megengedi a házsorba építeni a bódé s kalitkaféle épületeket. Vagy talán ezek azért engedhetők meg, hogy épen nem a piac-térre esnek? De vajjon Rimaszombatnak nem szabad-e több, mint három vagy négy diszes soru utcából állani; vajjon nem arra kell-e törekednünk, hogy a melyek most mellékutczáknak tartatnak, lassanként diszes épületekkel gazdagodván, értékben emelkedjenek? Amit ugyan aligha fogunk az eddigi szabálytalanság. — vagy jobban mondva, az izléstelenség megtartása mellett elérni.

A város szépművészeti bizottságának tehát ki kell figyelmen tartani arra is, hogy kiki nemcsak meddig, hanem arra is, hogy mikép — és hogy mit épít az utcára, és szabályozni mindenkit az építkezésnél annyiban, hogy épülete kívülről legalább lakóházat mutasson, ha nem az is valóban, mert csak így fog Rimaszombat városi hatóságának jóakaratu törekvése valóban az eredményvel kellő arányban állani.

Vitruvius.

Fölvívás.

A „Gömörmegeyi múzeum egyesület“ végleg szervezkedvén, működését megkezdette. Ez alkalommal van sze-

hegylány vet véget, ennek alján, de még nem a síkon, van elhelyezve a város, mely vitéz Mamula regimentünknek oly sokáig kvártélyá volt. — Elöl a síkság, hátul a fölnyuló hegyek, közben a város magasba emelkedő gyárkéményeivel, oly változatos kép, mely nem tévesztheti el jó hatását az utasra.

A vidék kezd mindinkább élénkülni; alattunk az Elbe nyugodt szöke vizével, lassan haladó, de sulyosan terhelt hajóival, jobbra és balra gyárak és munkás coloniák, majd néhol fáradságosan bemüvelt szőlők a hegyek oldalán: közeledünk a szász Schweiz felé, a mint a vidéket nevezni szokás. — Bodenbach a határ-állomás, előzékeny szász finanszok teljesítik a csak épen formális visitációt, s nem sokára haladunk tovább. — Bodenbach s a vele szemben fekvő Tetschen a Them grófok szép várkastélyával, nem csupán mint az oszt. magyar-államvasut végső állomása s mint rendkívül szép fekvésű hely nevezetes, hanem főleg azért mert a vasuti forgalom egy részét az Elbe veszi át. A part mentén formális alakokban állanak a szenes hajók várva az átrokódást; a hajózás jelentősége különösen az utóbbi időben ez irányban engedett forgalmi könnyítések s a lánzhajózás fejlődése mellett folyton emelkedik.

Az a vidék, mely ezután következik, élénken emlékeztet Belgiumra, ha Verviérs-nél léptük át határát. Az Elbe mellett haladunk folyton. A nem épen tág völgy nem enged messze kilátást, de e szűk téren egyesülve látjuk a munka és ipar egész költészetét. Füstölő gyárkémények, kiesi, de lehető gondallal művelt szántóföldek, a hegyekben egymást sürün követő kőbányák; apró villák, melyek az egymást csaknem szakadatlanul követő falvak közt az összeköttetést képezik körül ültetve fák, szépen formált, de még lombtalan lugasokkal, a melyekben nehéz napjai után üdülést keres és kétségkívül talál is a szorgalmas szász.

Persze e vidék sem élvezte mindig e gondtalan nyugalmat. Königstein várának omladékai s Pirna, melyet 1639-ben a svédek ostromoltattak, 1758-ban pedig a poroszok tették a földdel egyenlővé, eléggé mutatja az ellenkezőt. Wehlenből jutalmazó kirándulást tehetni az Uttewalder és Zserregrundon át. E két völgy oly igen hasonlít a Straczenaihoz, fenyvesekkel árnyékol s jókarban tartott uton saját Baedekerünk s az utmutató táblák segítségével 1½ óra alatt könnyen elérjük a „Bastei“ ormát, mely a szász Schweiz legérdekesebb pontja. Erős vas rács óv, hogy a szédítő — 190 méter — magas sziklamélységbe ne hulljunk, hű társunk az Elbe alatt kigyózik újra, míg tekintetünk messze kalandoz, élvezve a szép tavaszi nap s a messze kilátás örömeit. A tetőn persze nem hiányzik a minden tekintetben jó

renesém tehát felhívni mindazokat, kik az előkészítő bizottság által taggyűjtő vagy aláírási íveket kaptak, hogy ezeket hozzám beküldeni sziveskedjenek. Egyszerint tudatom, hogy a tagokul belépni ohajtók alólírott nál levelezési lapon is jelentkezhetnek. Alapszabályokkal kívánatra díjmentesen szolgálunk. Végül pedig az egyesületbe beiratkozott tagok az 1884. év első napjától számítandó tagdíjakat Dapsy József egyesületi pénztárnok urnál fizethetik be.

Rimaszombat, 1884. évi április hó 16.

Dr. Löcherer Tamás, egyesületi titkár.

Értesítés.

A „Gömörmegeyi orvos-gyógyászati egyesület“ tagjainak van szerencsénk tisztelettel tudomásukra hozni, hogy tavaszi gyűlésünk a f. év és hó 28-án délután 3 órakor a rimaszombati takarékpénztár tanácstermében tartatik meg.

Rimaszombat, 1884. április hó 16.

Dr. Marikovszky Gusztáv, Dr. Löcherer Tamás, elnök. II-ik aljegyző.

Értesítés.

A gömörmegeyi ált. tanító-egylet központi bizottságának a II-ik országos képviselői tanító-gyűlés által kitűzött következő hat tételt: 1. Az iskolai egészségügy ápolása. 2. A népiskolai olvasókönyv kérdése. 3. Az ismétlő iskolai olvasókönyv városi és falusi iskolák részére. 4. A törtszámok tanítása a népiskolában. 5. A természettani tanítás anyaga és módszere. 6. A felnőttek tanítása, tekintettel a magyar nyelv elsajátítására. — azon utasítással küldte meg hozzám, hogy azokat a tagtárs urakkal közöljem, miszerint azok már a május hóban tartandó tavaszi közgyűlésünkön tárgyalhatók legyenek.

Az egyleti bizottságnak ezen hivatalos fölhívása alapján, tisztelettel kérem a járaskörnek minden egyes t. tagját, miszerint legyenek szivesek, ezen tétélekről gondolkodni, s megállapodásokról jegyzeteket készíteni.

Egyébírnt hazafiu és kartársi üdvözlettel maradtam Rimaszombat, 1884. apr. hó 18-án

Törköly József, jkórl elnök.

Értesítés.

A „Gömörmegeyi ált. tan. egylet“-nek nagyrözei járaskör tagjai tiszteletteljesen értesítették, miszerint jövő hó május 12-kén Nagy-Röczén áll. s. polgári iskola termében tartandó közgyűlés alkalmával, a már kiostott tantárgyakon kívül a képviselői tangyűlés által kitűzött tétélek következő sorrendben tárgyalatni fognak:

1. Az iskolai egészségügy ápolása.
2. A népiskolai olvasókönyv kérdése.
3. Az ismétlő iskolai olvasókönyv városi és falusi iskolák részére.
4. A törtszámok tanítása a népiskolában.
5. A természettani tanítás anyaga és módszere.
6. A felnőttek tanítása, tekintettel a magyar nyelv elsajátítására.

A kitűzött tétéleket a központi bizottság naprendről levenni nem fogja, ennek alapján van szerencsém a fennsorolt hat tételt tanulmányozás czéljából becses tudomásukra hozni.

Kelt Murányalján, 1884. évi április hó 10-én

Dropna József, elnök.

Értesítés.

163. sz. — Pozsony szab. kir. város polgármestere értesítette alólírott kamarát, hogy 1884. évi április hó 15-től kezdve hetenkint hétfőn Pozsonyban marhavásár fog tartatni.

vendéglő, az öreg szász anyóka szerényen kínálgatva szépen kötött csipkét, a melyből most az egyszer nem veszünk. Bathenbe, mely egy kicsi falu a Bastei alatt, mihamar leérünk s még egyszer föltekintve a merész oromra, melyen a szász lobogó leng, bucsut veszünk tőle örökre. A hajó, melyre vártunk csakhamar előáll s lassan vonulunk Dresden felé. A tájék mindig élénkébbé válik, folyton több gyár hirdeti a szászok szorgalmát, több villa vagyonságát s mire az est leszall beértünk a fővárosba.

A híres dresdai képtárban, mely dícséskzik azzal, hogy a Louvre s a florenzi mellett a világ első képgyűjteményei közé tartozik, külön szobában aranykeretben kristályüveggel leboritva áll Raffael híres Sixtini Madonnája. A felfogás, ezernyi másolatból eléggé ismeretes, az angyalfők, melyek a kép alján foglalnak helyet brochurek stb. alakjában a világ minden zugába elhatottak; de ez mind csak másolat marad. Az eredetire imádatlalt tekint a hívő és műértő egyaránt. De meghatja a laicust is, minél tovább merül el szemléletébe, minél inkább méltatja a részleteket, annál erősebben érzi önmagában az igazán szépnek, a fenségesnek nemesítő hatását. — E kép mellett eltűnnék a képtár többi tartalma, ha nem foglalná magában annyi jelesnek egy Rubens, Corregio, Tiziannak s oly sok más nagynevű mesternek örökbeesü műveit. A középpont a Madonna di San Sixto marad mégis, melyet másfél század előtt 60.000 tallért szerzett meg a szász fejedelmek gondoskodása. Az utcákon a kirakatokban mindenütt másolataival találkozunk s letudja kötni a figyelmet mindig. Dresden egyéb műkészekben is gazdag, a be nem fejezett „Zwinger“ a barokstil legelső emléke; a Johanna gazdag porcellán gyűjteményén kívül érdekes fegyvereket is tartalmaz; a sátozt, melyet Sobiesky 1683-ban Bécs alatt Kara-Mustaphától elfoglalt, magyar fegyvereket, „Pusken und tschakan“ a mint böles magyarizatul fölírvan. Gusztáv Adolf fegyverzete, Tilly és Pappenheim commando botjai békésen nyugosznak egymás mellett, „duló csaták után.“ Mutogatják a nagy Napoleon apró csizmáit is, melyet a dresdai csatában viselt. A grüne Geölbwe az ötvös művészet remekeivel lep meg.

Ha az utasnak az oly könnyen menne, sokat lehetne irnom Dresden élénk utcáit, szép kirakatairól; a sürgő-forgó nép, a kormos királyi váról, a tisztaságról, mely a városban uralg. az emelkedésről, melyről minden tanuskodik, de a szükre mért idő siettett.

Az aesthetikai nevelés, melyre régóta oly sulyt fektettek a szász kormányzó férfiak, megtermi gyümölcseit; a porcellán és roccó hazájában a valódi izléssel, az igazán szép formák méltánylásával találkozunk mindenütt. Ez adja

Midőn ezen körülményre a t. cz. hízalókat és marhakereskedőket figyelmeztetjük, megjegyzésül, hogy a vásártér kellően berendeztetett, a közlekedés az illető vasuti társaságokkal létrejött megállapodások folytán biztosítva van.

A városi hatóság föfeladatának tartja a kereskedés szabad fejlődését hathatósan támogatni.

Miskolezon, 1884. évi áprihs hó 6-án

A kamara elnöksége.

Hírek és vegyések.

A tiszánimeni hely. hitv. egyház kerület tavaszi rendes közgyűlését folyó hó 29. és 30-ik napján tartja Miskolezon. E gyűlésre megyénköl következő küldöttek mentek: Nagy Pál esperes. Csíder Károly egyházmegyei gondnok, Terhes Pál egyházmegyei jegyző, Réthy József pénztárnok, Szentpétery Sámuel egyházi-, Bornemisza István, Sárközy Gyula világi tanácsbírák s Baksay István gymnasiumi tanár és Molnár József ügyvéd. E gyűlés fog vélelegen intézkedni a rimaszombati egy. prot. gymnasium igazgatóválasztmánya s az illető miniszterium között az államségely ügyében kötött szerződés felett.

Jubiläum. Föt. Czékus István ur a tiszai ág. ev. egyházkerületnek mely tudományossága és hazafias érzelmeiről széles e hazában ismert superintendense ma ünneplő papságának 25 éves ünneplőjét. Ez ünneplőnek még e hó 6-ikán kellett volna megtörténni, de közbejött akadályok miatt mára halasztottat. — Mi annak idejében megemlékeztünk a jubiláló főpap érdemeiről s most is örömmel esatalkozunk azokhoz, kik e jeles férfunak sok örömet és boldog, hosszú életet kívánunk.

Hymen. Gr. Andrassy Natália kisasszony, gr. Andrassy Manó leányát e hó 14-én jegyezte el Budapesten gr. Széchenyi Aladár, a gr. Széchenyi Pál földművelésügyi miniszter fia. A két örömapán kívül a két esatálnak Budapesten időző tagjai voltak jelen. Ott voltak Andrassy Gyula, Aladár, Tivadar és Sándor grófok, továbbá gr. Széchenyi Béla, Gyula és János. — Az eljegyzési ünneplő a gr. Andrassy Manó mérleg-utczai palotájában ment végbe.

Halálozás. Ismét egyike azon keveseknek dött ki közülünk, kik megfutott életpályájuk minden percét a közjólét előmozdítására fordították. Kiknek életfeladatuk boldogítása azoknak, kiket a sors közelükbe hozott, s használni szóval, tollal és tettel hazánk s nemzetünknek. Ez volt Huber Béla pyugalmazott kir. főerdész, kinek szakavatott tollal irt cikkeit olvasóink mindig kedvesen vették. De nemcsak a „Gömör-Kishont“-nak volt a boldogult szorgalmas munkatársa, de több vidéki lapnak is, sőt a fővárosi lapok közül több számított munkatársai közé s nem egy téves nézetet azított helyére a társadalom, gazdaszat, különösen pedig az erdőhasználatot illetőleg. Becsületesség, szívéllyesség és munkakedv voltak fő jellemvonásai. — Legyen álma esendej, emléket őrizze a kegyelet! — A családi gyászjelentés így hangzik: özvegy Huber Beláné született Wocher Mária; — gyermekei: Gyula, neje: Reisz Ágnes és gyermeke: Alice; Mariska, férje: Prágay Aurél és gyermekei: Aurél, Lajos, Odön és Blanka; Pál, neje: Kelemen Róza; — Lajos; — Linka, férje: Vadkerty Lajos; — és Béla bánattól megtört szívvel jelentik a felejtethetlen férj, atya, ipa és nagyapa: Huber Béla nyugalmazott királyi főerdésznek, élete 60-ik, boldog házasságának 36-ik évében, ápril hó 14-én, délután 3 órakor történt gyászos kimulát. Az elhunytok hült tetemei a róm. kath. vallás szertartása szerint, ápril 16-án d. u. 4 órakor a simonii sirkertben fognak örök nyugalomra tetetni. Áldás és béke lengjen hamvai felett!

Vettük a következő gyászjeletést: Somoskeöy Ágoston s gyermekei: Jolán férjével Kisgargely Gyulával s gyermekeivel. — Irén özv. Losonezy Kálmán gyermekeivel. — Erzsébet férjével Söffy Gyulával. — Juliska és Berta; — testvére: Somoskeöy Róza, férjezett Stelkovics Károlyné

iparezikkeiknek az értékét, utcáinknak, házaiknak a kellemet, szobraiknak a nemes egyszerűséget, mely leköt. Pedig e nép első sorban iparos és kalmár, de nem annyira, hogy e mellett a népjellem más vonásaival is ne dícskedhetnek. Takarékoság és szorgalom e nép sikerének kulcsa s ezek mellett a szívós kitartás. Bár el tudók sajátítani mi is.

A szász huszárok sujtásos dolmányán kívül édes hazánra alig emlékeztet valami. A gulyás és paprikás szelet a vendéglőkben a budai és egri vörössel az itallapokon, itt-ott a kirakatokban egy-egy üveg ruszti s tokajival találkozunk. Cett tout . . . bizony kevés.

Lipeseig nem igen változatos a róna tájék. Az erős szélben szorgalmasan fognak a szelmalmok szárnyai, a magaslatokon sok fáradsággal terrasse-ra művelt szőlők; a kép egyébként folytatása az előbbinek.

Lipese annak, ki a modern élet izgalmainál inkább hajol a mult s a történelmi emlékek felé, érdekesebb város Dresdenál. Az óváros szük utcái, kormos, de fizletekkel tele házai, melyek a renaissance styl emlékeit hordják magukon, az új városrészek modern utczái és házai egyenként elárulják a mult gazdagságát s a jelen emelkedését. Történelmi emlékek lépten-nyomon. Itt a hely, hol Poniatowsky herezeg s annyi remény vele 1813-ban az Elsterbe fut; amott a ház, hol Goethe mint tanuló élt, ott egy nagy obeliszk az első német vasut emlékére, a világhívvő Augusteum-egyetem, szobrok, apróbb emléklapok lépten-nyomon.

Lipese a német könyvpiacz főhelye; több mint 300 könyvkereskedővel; vannak egész utcák, hol nincs egyéb, mint könyvkiadó és nyomda. E mellett azonban egyike Németország első kereskedő városainak. A híres lipesei vásárok évi forgalma több mint 200 millió márkra, — 120 millió firt aranyban — rug. Van külön értékbörzse, híres bankházai, hat pályaudvara igen élénk forgalommal.

A mezőt, hol 1813-ban a híres Völkerschlacht lefolyt, széles áprilisi nap délelőttjén jártam be. A város előtt fél körben terült el a francia sereg, vele szemben széthúzódva a szövetséges osztrákok, poroszok és muszkák-é. A halmon, melyről Napóleon vizsgálta a csata lefolyását, s melyet emlékkő jelöl, esenevész fenyők közt sivitott a tavasz hús szele s jámbor pályáor kínálta szívevősítő italát, ott, hol Banclay de Tolly 40.000 embere nézett szembe a halállal, öreg anyóka oktatja fiát jobb erkölcsökre s mutogatja az utasnak a csata emlékeit: csónka fegyverek, elzöldült vállrojtók, üres szemüregű koponyákat. Augeneau, Budinot és Poniatovszky 30.000 emberének küzdelmeit nem hirdeti más, mint egy szürke kő . . . pulvis et umbra summus!

Dr. Bernáth István.

gyermekével. — Dezső nejjével Holló Lillával s gyermekével. — Lujza férjzett Holló Pálné gyermekével. — özv. Somoskeőy Kálmáné szül. Pócs Piroska gyermekével. — sógoruk: özv. Csefalvay Kálmáné szül. Holló Julianna gyermekével. — Törs István nejjével Holló Irmával; — édes anyja: özv. Holló Jánosné szül. Mihalik Julianna s a számos rokonság nevében mélyen szomorodott szívvel jelentik kedves neje, szeretett édes anyjuk, anyósuk, nagyanyjuk, sógornéjük, testvérök, leánya és rokonuk Somoskeőy Ágostonné szül. Holló Albertina asszonynak, élete 48-ik s boldog házassága 28-ik évében, 1884. ápril hó 17-én, reggeli 4 1/2 órakor, hosszas szenvedés után történt gyászok kimúltát. Hült tetemei folyó hó 18-án, d. u. 3—4 óra között fognak az alsó hangonyi sírkertben, a róm. kath. hitvallás szertartásai szerint örök nyugalomra tétetni. Áldás és béke lengjen hamvai felett!

Halálozások. Két köztisztelőben álló nőt kísért városunk közönsége a lefolyt héten örök nyugalomra. Az egyik özvegy Nagy Sámuelné, szül. Jász Erzsébet asszony, kit e hó 13-ikán ragadott ki szeretteinek karjai közül 74 éves korában a halál, — a másik Gyulay Gáborné, született Kozmay Zsuzsanna, kit 15-ikén 66 éves korában kísértünk ki örök nyugalomának helyére. — Mindkettő valódi áldás volt azokra, kikkel az isteni gondviselés közeli viszonyba hozta. Nyugodjanak békén poraik!

A sorozás megyénkben folyó hó 16-ikán végződött. A rimaszombati járás összes tartalékát 80 újoncz 8 póttartalékost teljesen fedezte s 30 honvédet adott. Rimaszombat városa 10 újonczot s 1 póttartalékost adott, de a korábbi évekből 8 póttartalékkal most is hátralekban maradt. A rimaszécsi 81 újonczot, 8 póttartalékost, a hátralekost teljesen fedezte s 50 honvédet szolgáltatott.

A nőegylet által folyó hó 27-én tartandó nagy hangversenyre nagyban folynak az előkészületek. Mint halljuk, nemcsak Gömörből, de a szomszédos megyékből is többen készülnek e jótékonycélu hangversenyre. A rimaszombati dalárda ez alkalommal fogja bemutatni a Huber Hároly által szerzett „Magyar királyi indulót.“ — A műsor a következő: 1. „Magyar királyi induló“ Huber Károlytól, előadja a rimaszombati dalárda. 2. „Semiramis“ dalmű nyitánya Rossinótól, zongorán, négykézre előadják Baksay Matild és Fábry Aranka k. a. 3. „Szavalt“ Süteő Ilona k. a. által. 4. „Büvös vadász“ dalműből Magándal. Kahle-Wilt Janka urnó zongorakíséretével előadja Radvány Alize k. a. 5. „Ábránd“ Ábrányi Korneltől, zongorán előadja Fábry Aranka k. a. 6. „Czitera játék“ Kalas Róza k. a. által. 7. „Kettős dal“ éneklék Nagy Sándor és Percz Samu urak. 8. „Magyar népdalok“ zongorán előadja gr. Almásy Arthur ur. 9. „Csók keringő“ Luigi Ardittától énekl Radvány Alize k. a. Kezdeté 8 órakor. Helyárak: kőrszék 1 frt 50 kr., zártzék 1 frt, állóhely 60 kr., karzat 30 kr. Jegyek előre válthatók Baksay J. ur kereskedésében. A hangversenyt tánc követi.

Az országos dalár ünnepély a folyó év augusztus 6—12-ik napján leend Miskolczon. Ez ünnepélyen dalárdánk 35 taggal fog részt venni.

Haladunk. Rimaszombat városában e hó 18-ikán kezdtek meg az új járdák lerakását. — mégpedig a „Jánosi utcában“, melynek egy kis része tyukszem csináló képeségéről lett híressé.

Kegyelem. Bodon József a „Gyöngyösi-lapok“ szerkesztőjének. — kit a budapesti esküdtsek verdicije alapján a Bácskay Julesa színész nő által indított sajtóperében több havi fogságra ítelt a sajtóbírótság, — fogság büntetésének hátra levő részét O Felsője elengedte.

Városunknak nevezetessége ismét szaporodott egygyel, mely érdemes a megtekintésre. — Ugyanis a városi műkertész Wikoukal Henrik terve szerint még az őszkel egy új kelesztő ház épült a „Széchényi-kert“-ben, melylyel valóban csodálatos eredmény érte el már eddig is. Nemesak a legkényesebb természetű exotikus és tropicus növények álltak ki benne a tél viszontagságait épen úgy, mintha Afrika forró égöve alatt teleltek volna ki, hanem a gyors és e mellett hibátlan kelesztés által költi fel a figyelmet. — 14 nap kivántatik arra hogy a eszerje dugványok gyökeret hajtsanak úgy, hogy azonnal átültethetők; a poszgas fajú növényeknek ezen célra 8 nap elegendőnek bizonyult. Különbféle foku melegvízzel s levegővel tetszés szerint, minden nagyobb fáradság nélkül ellátható, a szerint a mint a kelesztett vagy dugványozott növények természete megkívánja. — S ha hozzá vesszük, hogy mindenik helyisége a legkiválóbb disznóvénnyel s a legjobb izlés szerint van berendezve, akkor úgy hisszük nem fogja megbánni senki, ki a tavaszi verőfényes napokban a kert sétatályaiban keres üdülést és szórakozást, ha e, — valóban széles körben páratlan növényházat megtekinti.

A ki másnak vermet ás. Egy névtelennak maradni óhajto alföldi városból írják az Egyetértésnek. Egy gazdag kereskedő üzletében a minap bekopogtatott egy öreges magyar asszony, nagy bugyrral a hátán. Legfinomabb szüzdohány! — sugta nagy titkosan a kereskedő fulébe. No és hogy adja? — Harmincz forint. — Az ördögbe is, az nagyon sok. Nem igérek érte többet tiszé. — No már akkor inkább a tűzbe vetem, pedig olyan, mint a sárgea selyem. — Hát nem adja tíz forintért? Különben se baj. Tudja mit: próbáljon szerencsét a dohányával ott szemközt ni, a harmadik házban. Ott lakik egy gazdag ur, a ki bolondja a magyar dohánynak, az megfizeti érte a harmincz forintot szivesen. Az asszony köszönte a jó utasítást és eltiptegett a titokteljes bugyrral; a kereskedő pedig nagyot kaczagott magában. „Ennek bezzeg megmondtam, hogy hol keresse a szerencsét! Ráküldtem a finans-recepiensre.“ Ez a veszedelmes ember ép tapló-sipkában, hálókabátban pipálgatott otthon s így a dohányos asszony nem is sejtette, hogy mivel beszél. Elmondta híven, hogy őt a boltos utasította ide miután tíz forintért nem kapta meg a szüzdohányt. A finans-recepiensnek olyan kedve támadt, mint a mikor az orosz lány megbarátkozott az egérrel. „Lelkem biz én nem veszem meg ezt a dohányt, de szeretnék e dologból valami jó áprilisi tréfát csinálni Nézzé, itt van magának husz frt, tegye zsebre. Menjen vissza a boltoshoz, mondja neki, hogy én nem voltam itthon, aztán kínálja neki a 10 frtért ezt a dohányt.“ Ugy lett. A kereskedő kapott az alkalmon, hogy 10 forintért megvehesse a pompás sok dohányt. De még föl sem vitette a padlásra, mikor a respiciens vezetése alatt egész légió finans rohanta meg a házat! Elkobozták a dohányt és olyan birságot róttak a kedélyes boltosra, (ki már különben többször is leledzett jövedéki kibágásban), hogy az sirva nézhet a tréfája után. A dohányos asszony perzse nyomtalannal eltűnt.

A vetések állása. Hivatalos jelentések szerint az őszi vetések egészben véve kielégítően, sok hely jól állanak. A legutóbbi fagyok a repcében némi kárt okoztak. — A tavaszi vetések a volt esőzések következtében általában jól kikelték s szépen fejlődnek. Némely különösen felvidéki és erdélyrészi megyében a vetés még folyamatban van. A rovarok, az egerek és a vakandók által okozta károkról főleg Nyitra, Győr, Moson, Komárom, Somogy, Tolna, Veszprém, Zala, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Bács-Bodrog, Csanád és Temes megyék egyes járásából érkeznek panaszok. A burgonya és a répaültetés sok helyt már megkezdődött. Megyénkben az őszi vetéseket a korai fagyok különösen a soványabb földekben ritkították meg, bár gazdáink sokat várnak a beállott lanyha esőtől.

A selmecziek a felvidéki magyar közművelődési egyesületnek ott tartandó közgyűlése idejére (pünkösöd másodnapjára) szándékolják rendezni a selmecz-hodrusi honvédelemké és Petőfy emlékünnepét. És valóban, igen kitünő hatással lesz ez az ott összegyűlékező tagokra, valamint a tanuló ifjuságra is.

Előfizetési felhívás. Hoós János a dévai áll. tan. zetanára 14 eredeti népdalt szerzett Tompa Mihály költeményeire. A mű a lehető legcsinosabb kiállításban Táborosky és Parseh nemzeti zeneműkereskedők bizomnyában fog megjelenni. Előfizetési ára 1 frt; bolti ára nagyobb lesz. Gyűjtőknek 5 példány után tisztelet példány adatik. Az előfizetési pénzek legkésőbb május 10-ig szerzőhöz Dévára beküldendők.

Az „Ezeregy-éjszaka“ 3-ik füzetének tartalma: A férj és a papagály; Padnamaba Brahman és az ifju fika; Mahmud szultán é vezire; A karizmei herczeg és a szorgiai hereznő története.

Megjelent a magyar általános levelező és házi titkár 13-ik füzete. Szerkeszti Knorr Alajos kiadja ifj. Nagel Ottó Budapestben a nemzeti színház bérházában. E füzetben a külföldi levélpestai ötszeköttes közlése után ismerteti a szerző a postautalványok és különösen a belföldi postautalványozás szabályait, az utalványok reclamatioját, a szavatolást és elővülést; szól a távirati utalványokról, a külföldel váltott posta utalványokról és ezek utalványozási díjairól; ismerteti továbbá a kocsiposta szabályait, különösen a kocsiposta tárgyait, a esomagolást peesételést, czimzést az utánvételes küldeményeket és különösen a külföldre és pedig Belgium, Bulgária, Dania, Island, Franciaország, Görögország, Helgoland, Luxemburg, Malta, Montenegro, Nagy-Britania, Németalföld, Németország, Norvégia, Olaszország, Oroszország, Portugália, Ruménia, Spanyolország és Svajcz területe közlekedő kocsiposta szabályait. Ezen érdekes tartalmu füzet ára 30 kr. Ugyanezen kiadónál kapható az „Önügyvéd“ czimű közhasznú mű füzetekben felkötetben és egész kötetben, füzve vagy diszkötésben.

Hivatalos közlemények.

Pályázati hirdetés.

Szab. Rimaszombat r. t. városánál lemondás folytán megüresedett főjegyzői állás választás utáni betöltésére határnapul f. é. ápril hó 30-ának d. e. 9 órájára kitűzve, az ezen állást, — mellyel évi 1000 frt fizetés van összekötvé, — elnyerni óhajtok felhivatnak, hogy ajánlatba hozatalukról az 1871-ik évi XVIII. t. cz. 78-ik §-ának utolsó kik. d. sében foglalt módon gondoskodjanak.

Kelt Rimaszombat r. t. város képviselő testületének 1884. évi ápril 18-án tartott közgyűléséből.

Szabó György, polgármester.

CSARNOK.

A fekete pontok.

(Elbeszélés.)

Irta: Merényi László.

(Folytatás.)

— Mindenik kell, nálad nélkül! — szolt egy szellem.

— Mindenik, nálam nélkül? De már így nem alkszom s azt mondom: pusztulj és távozz innen — sátán, gonosz szellem! Hatalmad nem félem, söt megvetem, mert nekem istenem van. Azért isten nevében mondom: távozz!

Varga izmos karjai az asztalra hulltak, feltestelt aztán ráborult arra s fenhangon oda szolt tisztársához:

— Roszul vagyok koma a azért — pihenek!

— Pihenjen kedves komám, rég figyelemmel kísérem s tanakodom, hogy mi lelte, — de pihenjen, mert különösen viseli magát mellettem.

Varga alázattal borult aztalára s ime az megszünt recesegni, de csak azért, hogy ujjabb és szokatlanabb hanggal lepje meg, mert az asztalon át valami esodás, mekegő és idegbántó hang üt meg fülét, mely hang hallatára még a háta is borsodlani kezdett Vargának, s a mi kevés haja volt még az is ég-felé állt: elképedt areza tarjagos-kék színűvé vált.

Az a ztal nem szünt meg egyre mekegni, mindinkább bántóbb és szokatlanabb hangot adott, minek hallatára Varga ijedten kapá el karjait s imára kulesolá össze.

— Még mindig környezetemben van a démon: szoljak-e, ne-e? — de kinevetnek. Mit is beszéljek, mit is szoljak és kinek? . . . Erzem büzt! Csak a jó isten szabadíthat meg tőle, azért imádkozom: „Mi atyánk, ki a menyekben vagy“ . . .

E pillanatban koponyájában nagyot pattant valami: elszédült s szemei elhomályosultak, kétségbeesve kapott homlokához, s szája járt mintha szolt és beszélte volna.

— Ezt, ezt akarják megsemmisíteni: a tiszta-tudat, értelmem világa kell! Homlokomra akarják sütni az örülség bélyegét! Megörülök és megbolondulok!

— Ah, mily forró homlokom s fátyolozott tekintetem előtt — fekete pontok lebegnek. Mit jelentenek e pontok: vajjon nem a központból, az értelem góczából kipattantott eszem árnyai-e azok? Látom azokat! . . . Rajtuk az elvesztett ész világa sötétlik! Tekintetem előtt le- s föl-szállnak s bárhová nézek, mindenütt e sötét pontokat látom itt is, ott is, amott is, közel és távolban — mindenütt — csak azok lebegnek előttem! Összetört az Isten remekje! Lelkem kipattant góczából s ott lebeg e sötét pontokno! Színük fekete mint maga a sötét — halál! . . . Oh, Iste-

nem, könyörülj s engedj — öntudatos tiszta észszel meghalni! Tiszta észszel? De hát eszemnél vagyok én? Öntudatom van, mert hisz gondolkozom, de eszem világa: vajjon megmaradt-e épen? Ott — ott szál s a mi megmaradt belőle: e töredék, sir, zokog bennem ereje vesztén. Hallottatok-e már a tört lélek zokogó sirását? Ha nem: jöjjetek hozzám és hallgassátok e könytelen, száraz és észvesztő zokogást, mert sir, zokog bennem az emberi lélek — ereje vesztén!

Most egy mozdulatot tett Varga s örülként egy helyre bámult.

— Gonosz szellem ugyan örvendhetsz és kaczagatsz munkádon; mert ma lelket nyertél!

— Nem-nem! csak összeztútk és kinnmágyára vonszolták árva lelkem, gyötört lelkeim lobogva ég s lángjai összecaptak agyam felett. Oh hatalmas szellem, mentsd meg ami megmenthető, őt árva és egy hű nő számára mentsd meg! Ez volt egyetlen jövedelmi forrásom s az is, ime lobbott vetett! Ég, ég, tűz van, lángot vetett a lélek otthona: agyvelőm gyulladt ki! Távozz gonosz!

— Nem az én művem ez; — szolt Bud.

Varga halálsápadtan körül hordozá borus tekintetét. — Tisztviselő társam bámulva néz rám, hogy szokásom ellenére még most sem dolgozom és arca egy kérdőjel? Oh, ha tudná, mi történik bennem és körültem; oh ha szólhatnék neki, hogy jöjjön segítségemre, hogy hívjanak orvost, embert és ördögöt, szoval azt: aki segít! De nem szólhatok, mert ha szolok, azt mondják: bolond vagyok! És joggal mondják, mert magam is annak tartanám, ki nekem ilyesmikkel állana elő. Nem szólhatok, még tulajdon nőmnek sem mondhatom mi a bajom, csak egyedül te mindentudó Isten, ki szivembe látsz tudhatod, mily iszonyu kínokat szenvedek! Maga az ördög gyötör!

Az asztal most újból egyet nyekkent.

— Mekegi, mekegi te ócska vén dudás! Nyekegésed bucsuzató siri ének egy öszetört lélek fölött! De jobban és tetszetősebben szólj, mert mindjárt összezuzlak istenadta asztala. Nem az Istenadta, az ördögadta és az ördögötől megszállt asztal ez! De hogy nem félem hatalmát, hogy hitem erős és hogy bizom Istenemben: mindennek bebizonnyítására ugyanezen elbóvölt tollal irom meg áthelyezési kérvényemet, mert tovább nem maradhatok itt!

S Varga papírt helyezett maga elé.

— A hivatalokat ugys most szervezik; pályázom; hátha kineveznek valahová?

Es ugy tón, mint monda: a szellemtől megszállt tollal hozzá fogott pályázati kérvénye megírásához, s e czimzetet papírra veté:

„Nagyméltóságú m. kir. pénzügyminisztérium!“

Keze reszketett amint a megszólítást leírta, az első és a többi sor kajszán folyt, a betűk is mintha lázba szenvedtek volna, ide-oda dülöngöztek; de azért it kemény határozott vonásokkal!

E pillanatban jelent meg háta megett a tanácsos s összehuzott szemöldökkel már messziről nézte, hogy mit csinál Varga, ki főnöke közeledtére félretette a fogalmazványt s szolt:

— Oly különösen érzem magam tanácsos ur: beteg vagyok.

— Menjen haza ha beteg; az állam nem kívánja, hogy beteg tisztviselője magát megerőtelve dolgozzék. Ismételve jóakaratulag mondom, menjen haza barátom s jelentse magát betegnek.

— Nem kell magamat betegnek jelenteni uram, mert valósággal az vagyok. Nézzen meg jól tanácsos ur; így néz-e ki az egészséges ember, mint én?

— Valóban nagyon sápadt ön: de hát mi baja, mondja?

— Hogy mi a bajom, magam sem tudom; lehet, hogy valami nagyravagyási gonosz szellem gyötör!

— Ugyan ne tréfáljon; hallom, hogy pályázni akar s a mint látom már hozzá is fogott: írja meg pályázati kérvényét. S én, hogy bebizonnyítsam, hogy nem vagyok rossz embere: a legmelegebb ajánlat mellett terjesztem föl.

Varga, miután pályázati kérvényével készen volt és azt a tanácsos urnak átadta: elhagyta az irodát és abba nem tért vissza többé soha.

Hogy miért nem, majd elbeszélélem.

* * *

Hazafelé ballagtában Varga a vár sétánya felé irányzá lépteit, — lassu, vontatott lépésekben kiért a vár köröndjére s jómagával bibelődött szüntelen.

— Bár csak kineveznének ahhoz az illetékszabási hivatalhoz, mert oda folyamodam! Es miért ne nevezhetnének ki, mikor azt a szakmát meglehetősen értem? elég illetéket szabtam az adóhivataloknál szolgáltomban; de segítettem is sok szegény becsületes magyar emberen — pedig csak a törvényt alkalmaztam. Bizonyítványaim jök: az érettségi szigorlatot — kielégítő; az államszámvitelantból kívánt vizsgálatot kitünő és a főpénztári vizsgálatot jó eredménnyel tettem le; a minisztérium pedig szorgalmaz elismeréseül, dieséro okmánytial és pénzbeli jutalmazásokkal tüntetett ki. ily — bizonyítványok mellett —

— Nem neveznek ki; mert nem olvassák el azokat a bizonyítványokat! — sugá neki egy sápadt agácza-level, mely egy kis forgó-szél közepében kedveré tánczolt le- és fölfelé s addig-addig tánczolt míg végre a forgó-szeleske kis hengerében a szeloszlop tetőzetére ült és ott rezegve megállt Vargával pörölve.

Varga elbámulva megállt s elmerült a sárgea agácza-levelnek boszorkánytáncza nézésében.

— Miféle kis manó beszél belőled te sápadt agácza-levelke; mit is mondtál, mit?

A manó szóra a sárgea agácza-level földre hullt erőtlenül, de még ott is rezegve perelt Vargával, ki szemeivel ismételve kérdé:

— Mit is mondtál, mit?

— Azt, — felelé helyette egy tovagördülő tarka kavics, — hátha el sem is olvassák?

— Mit-mit, mit is beszéltek; még az én jó és kitünő bizonyítványaimat nem olvassák el, mi, he?

— De nem ám, — szolt a szél dudolva; — mert ez a sors várakozik mai napig a pályázati kérvények kitünő bizonyítványaira — ha nincs p a r t f o g ó d!

— Hej incselkedő gonosz szellemek, megint itt vagytok: ebben a halvány-sárgea levelkében és abban a gömbölyu tarka kavicsban. Melyik is volt az a tarka kavics, nem tudom a sok közül, de e sárgea levelkét emlékül haza viszem, ahol ni, szél ur gyors markával már azt is elkaparint-

